

DEN SENTRALE KLAGENEMND - Universitetet i Oslo

Årsmelding for 2013

Innledning

Formålet med denne årsmeldingen er å gi en oversikt over virksomheten til Den sentrale klagenemnd. Rapporten vil gi en fremstilling av sammensetning, nemndas arbeid og statistikk. Avslutningsvis vil nemnda knytte noen kommentarer til enkelte saker og problemstillinger som det kan være fornuftig å løfte noe mer frem. Saksmengden ligger på rundt 200 saker i året.

Generelt om Klagenemndas arbeid

Det følger av Lov om universiteter og høyskoler (uhl.) §§ 5-1 at alle institusjoner under loven skal ha en klagenemnd. Nemnda oppnevnes av styret og behandler klager over enkeltvedtak, jf. uhl. § 5-1 og formelle feil, jf. uhl. § 5-2. Videre følger det av lovens §4-7 og §4-8 at saker vedr. mistanke om fusk (§4-7) og reaksjoner på dette (§4-8) skal behandles av klagenemnda. Videre tilligger det klagenemnda å fatte vedtak i saker som reguleres av §§ 4-9 og 4-10 i loven. I tillegg skal saker som angår forfalskning av søknadspapirer i forbindelse med opptak, behandles av klagenemnda (lovens § 3-7). Ved UiO er det lagt til grunn at loven, sammen med rutinene for fusk, angir rammene for nemndas virksomhet, og man har derfor ikke sett det som nødvendig å konkretisere dette nærmere i noen egen fremstilling eller i form av et eget mandat.

Utgangspunktet for klagenemndas behandling er forvaltningslovens regler, og den to-instans behandling som forvaltningsloven legger opp til, legges også til grunn for klagenemndas arbeid. I de ordinære klagesakene, jf. lov om universiteter og høyskoler §§ 5-1 og 5-2 behandler Klagenemnda sakene som klageinstans, og klagenemnda fatter endelig vedtak. I øvrige saker er klagenemnda førsteinstans, og vedtak her kan påklages videre til Felles klagenemnd.

Klagenemndas sammensetning

Klagenemnda hadde i 2013 følgende sammensetning;

Leder: tingrettsdommer Ola Trygve Holt

vara for leder: lagdommer Per Racin Fosmark

Representanter for de vitenskapelig tilsatte:

Prof. Britt Ingjerd Nesheim

vara: Prof. Mats Carlsson

Prof. Torben Hviid Nielsen

vara: 1. amanuensis Anne Birgitte Rønning

Studentene har vårsemesteret 2013 representert ved stud.jur. Didrik André Beck og stud.jur. Anne-Sofie Kvalø Stigum.(vara: stud.) og stud.jur. Katrine Elisabeth Bergh (vara: stud.jur.). Studentrepresentanter f.o.m. høstsemesteret 2013 var stud.jur. Didrik André Beck (vara: stud.jur. Ingrid Tungen) og stud.jur. Anne-Sofie Kvalø Stigum (vara: stud.jur. Dag Josef Alsvik).

Klagenemnda er vedtaksfør med leder, eller vara for leder, og to andre medlemmer til stede.

Sekretariatet for klagenemnda var til og med utgangen av 2013 lagt til Studieavdelingen og ligger f.o.m. 1. januar 2014 i Avdeling for Fagstøtte. Klagenemndas sekretær er seniorkonsulent Finn Ragnar Berger.

Klagenemndas arbeid

Klagenemnda avholdt 11 møter i 2013.

Klagenemnda ble ledet av Holt til og med møtet i mars, mens Fosmark ledet nemnda frem til og med nemndas møte i desember 2013.

Klagenemndas sekretariat besørger inn- og utgående saker, samt den praktiske tilretteleggingen av klagenemndas virke, og er bindeleddet mellom nemnd, student og institusjon. Nemndas sekretær er til stede på nemndas møter.

KLAGESAKER

Klagesakene er av to typer; dels klages det over enkeltvedtak jf. uhl. § 5-1, og dels klages det over påståtte formelle feil, jf. uhl. § 5-2.

Klages det over et enkeltvedtak som f.eks. avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett m.v., skal klagen fremmes overfor den enheten som har truffet det aktuelle vedtak, og skal forberedes der. Det følger av forvaltningsloven at underinstansen har en selvstendig plikt til å vurdere fattede vedtak ved en klage og eventuelt omgjøre tidligere vedtak. Særlig i de tilfeller hvor det er anført nye opplysninger, forutsetter Klagenemnda at mulighetene for å løse saken ved en omgjøring av det trufne vedtak blir vurdert raskt og forsvarlig. Dersom enheten ikke finner å kunne omgjøre det tidligere fattede vedtak, skal saken så snart som mulig forberedes og oversendes Klagenemnda for endelig avgjørelse.

Klages det over formelle feil, som f.eks. feil ved eksamensavviklingen, feil regelanvendelse m.v., rettes klagen også i disse tilfellene til den enheten som det aktuelle forholdet faller inn under. På samme vis som klager på enkeltvedtak plikter enheten å vurdere klagen, og det som der fremkommer. Er det grunnlag for å komme klager i møte, bør man gjøre det og finne en løsning på den aktuelle problemstillingen. I ethvert tilfelle skal saken vurderes så raskt som mulig før den eventuelt oversendes klagenemnda for endelig behandling.

130 av nemndas saker er i denne kategorien

FUSKESAKER

Når det gjelder saker vedrørende mistanke om fusk/forsøk på fusk, forberedes også disse på fakultetet før de oversendes Klagenemnda. Dette er saker hvor det stilles store krav til dokumentasjon og kommunikasjon med kandidaten før en sak eventuelt oversendes nemnda. Kandidatene har i denne typen saker et særskilt rettsvern, og de skal orienteres om aktuelt regelverk, hvilke rettigheter de har og når de kan forvente at saken vil bli tatt opp til behandling. I disse sakene har studentene rett til juridisk bistand, dekket av institusjonen, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-8, 3.ledd, fra det tidspunkt sak om mistanke om fusk er reist. Rettigheten til juridisk bistand gjelder i utgangspunktet kun i forbindelse med saker hvor det er innstilt på utestengning. Praksis ved UiO har imidlertid vært at juridisk bistand også dekkes i saker etter § 4-7, med bakgrunn i at det er nemnda som prøver hele saken og slik sett ikke er bundet av den innstillingen som kommer fra fakultetet, slik at det er mulig at nemnda finner grunnlag for en strengere reaksjon.

I forbindelse med behandlingen av de enkelte saker om mistanke om fusk/forsøk på fusk har nemnda hatt fortløpende diskusjoner om to mer prinsipielle forhold:

- Fortolkningen av visse mindre funn i EPHORUS og rett bruk av kildehenvisninger som indikasjon på fusk/forsøk på fusk
- Kriteriene for utestengning i ett eller to semestre i tillegg til annullering av eksamen.

55 saker er i denne kategorien.

FORFALSKNINGSSAKER

Nemnda har også behandlet flere saker vedr. forfalskning av dokumentasjon i forbindelse med søknad om opptak. Behandlingsmåten er den samme for disse sakene som for fuskesakene, hvor Klagenemnda fatter vedtak i førsteinstans og vedtak kan påklages til Felles klagenemnd.

5 saker falt inn under denne kategorien.

For alle typer saker gjelder at enheten er ansvarlig fram til det tidspunkt hvor saken oversendes sekretariatet for Den sentrale klagenemnd. Deretter håndteres den av Klagenemndas sekretariatet. Normalt vil sakene da være ferdig forberedt og kan avgjøres umiddelbart. Klagenemnda ønsker å understreke nødvendigheten av at klagesaker blir prioritert, slik at saksbehandlingstiden ikke blir urimelig lang. Av og til vil det være nødvendig å innhente ytterligere dokumentasjon, og den aktuelle saken vil da normalt bli avgjort i et påfølgende møte. For alle involverte parter er det viktig at sakene blir behandlet raskt. Imidlertid må hensynet til hvorvidt saken er godt nok opplyst veie tyngre, og Klagenemnda vurderer det som uproblematisk at enkelte saker i slike tilfeller derfor må utsettes.

Når det gjelder saker vedr. mistanke om fusk/forsøk på fusk, er disse å regne som fuskesaker først ved fakultetets oversendelse til Klagenemnda.

Tall for 2013 - samlet

Klagenemnda har i 2013 hatt i alt 11 møter. Totalt ble 190 saker oversendt Klagenemnda for behandling. Av den samlede saksmengden har avgjørelsen i 7 av sakene gått i studentens favør. For oversiktens skyld er det i oppstillingen også tatt med tall fra årene 2010-2012

De temaene som Klagenemnda oftest har støtt på i sitt arbeid fremgår av følgende oppstilling:

	2010	2011	2012	2013
Mistanke om fusk/forsøk på fusk	55	38	74	55
Forfalskning opptak	2	8	11	5
klager over formelle feil ved eksamen/sensur/saksbehandling	7	30	40	20
klager over avslag på opptak til studier på grunnlag av annet opptaksgrunnlag (realkompetanse, GSK) *	6	5	3	4
klager over bortfall av studierett/studieplass	16	14	20	28
klager over avslag om opptak til høyere gradsstudier	12	15	18	16
Godkjenning av utdanning	12	9	10	11
Øvrige saker	35	26	28	51
	147	145	204	190

* Klager i forbindelse med det ordinære opptaket gjennom Samordna opptak behandles av Felles nasjonal klagenemnd.

Tall for fuskesakene spesielt

Fak	Innmeldte saker til Klagenemnda ved UiO								Jus	Funnet skyldig i fusk av Klagenemnda						
	Jus	Med	HF	MN	OD	SV	UV	Sum		Med	HF	MN	OD	SV	UV	Sum
År																
2002	3	0	1	1		0	0	5	2	0	1	1		0	0	4
2003	4	0	3	2		0	1	10	4	0	3	2		0	1	10
2004	6	0	13	4		2	1	26	6	0	10	3		1	1	21
2005	9	1	10	4		1	0	25	6	1	6	4		1	0	18
2006	6	0	17	0		5	3	31	2	0	11	0		5	2	20
2007	1	1	11	7		4	5	29	1	1	10	7		3	4	26
2008	0	11	12	30		2	2	57	0	-	9	19		0	2	30
2009	2	1	5	9		1	1	19	2	0	5	8		1	1	17
2010	4		12	29	1	5	4	55	2		10	25		4	4	45
2011	6	0	13	14	0	4	1	38	5	0	12	11	0	3	1	32
2012	2	2	41	17	0	2	10	74	1	1	37	15	0	2	6	65
2013	0	1	38	9	1	1	5	55	0	1	35	8	1	1	4	50

Typers reaksjon

Annullering av eksamen:	11 saker
Annullering og utestengning i 1 semester:	25 saker
Annullering og utestengning i 2 semestre:	8 saker
Utestengning:	6 saker

Tallene oppsummert

Saksmengden er svakt økende. Andelen fuskesaker, utgjør omkring en tredjedel av totalen.

Felles klagenemnd/Sivilombudsmannen

Ordinære klagesaker er ved sin behandling i klagenemnda ferdigbehandlet i forvaltningen og vedtak er endelig. Det følger imidlertid av forvaltningsloven at det er anledning til å påklage et vedtak til Sivilombudsmannen.

I 2013 ble 2 saker innklaget til Sivilombudsmannen, som på sin side ikke fant grunnlag for å reagere på de fattede vedtakene.

Når det gjelder saker vedr. mistanke om fusk, fatter Klagenemnda vedtak som førsteinstans, og vedtak kan påklages til klageorganet, som for denne typen saker er Felles klagenemnd.

I 2013 ble 5 saker oversendt Felles klagenemnd, og hvor vedtak ble stadfestet i 4 av sakene. I den siste stadfestet Felles klagenemnd reaksjonen i forhold til annullering av eksamen, mens den opphevet den delen av vedtaket som omhandlet utestengning.

Eksempler på saker

Saker som berører mistanke om fusk domineres i det alt vesentlige av forhold rundt hjemmeeksamen/hjemmeoppgaver m.v. Typiske eksempler er særlig klipp og lim fra kilder som enten ikke er oppgitt over hode eller hvor kildehenvisningene er utilstrekkelige.

Fuskesakene kan variere fra de mest eklatante brudd på regelverket og hvor det ikke er noen tvil om at det foreligger forsett, til de mindre alvorlige tilfeller hvor nemnda finner det tilstrekkelig å kun reagere med annullering av eksamen, eller evt. henwise til sensur.

Det vises til nedenstående eksempler

SAK 1

Sak vedr. mistanke om fusk/forsøk på fusk på semesteroppgave i EXPHIL03, ble fakultetets innstilling tatt til følge. Det var på det rene at det forelå fusk. Det forelå stort omfang av kopiert materiale, og ved at kandidatens bruk av en medstudents oppgave også kunne dratt denne med seg, oppfattet klagenemnda saken som svært alvorlig. Det ble reagert på forholdet med annullering av eksamen og utestengning i 2 semestre, Avgjørelsen var enstemmig.

SAK 2

Sak vedr. mistanke om fusk/forsøk på fusk på mastergradsessay i filosofi, ble fakultetets innstilling tatt til følge. Det forelå mye avskrift, beregnet opp mot 27%, uten at det er ført tilstrekkelige kildehenvisninger. Avskriften fremkom ved oversettelse av engelsk litteratur. Studenten er på mastergradsnivå og burde således være så erfaren og vel kjent med reglene som gjelder for kilder og sitater at det å unnlåte å føre opp dette ikke kan unnskyldes. Forholdet oppfattes som forsettlig og det reageres på forholdet med annullering av eksamen og utestengning i 2 semestre. Avgjørelsen var enstemmig.

SAK 3

Sak vedr. mistanke om fusk/forsøk på fusk på hjemmeksamen i franskemne, ble innstillingen tatt til følge. Det var på det rene at det forelå fusk. Det var snakk om omfattende avskrift og studenten hadde ved en tidligere anledning fått advarsel for ikke korrekt kildebruk. Klagenemnda reagerte på at studenten fremviste en nonsjaland holdning og det synes ikke som om studenten ser alvorret i saken. Det ble reagert på forholdet med annullering av eksamen og utestengning i 2 semestre, Avgjørelsen var enstemmig.

SAK 4

Sak vedr. mistanke om fusk/forsøk på fusk til eksamen i tannpleierstudiet, ble innstillingen tatt til følge. Nemnda fant i utgangspunktet ikke studentens forhold avgjørende. Det var åpenbart at det forelå fusk og det ville normalt vært grunnlag for å utestenge studenten. Fakultetets innstilling var mildere – kun annullering av eksamen, og nemnda fant under sterk tvil å kunne slutte seg til fakultetets vurdering når man tok i betraktning de utfordringer studenten åpenbart har og hanskes med. Det ble reagert på forholdet med annullering av eksamen. Avgjørelsen var enstemmig.

Flere saker klagenemnda har behandlet berører formelle feil ved eksamen eller i saksbehandlingen. Dette er saker etter § 5-2, og håndteres av klagenemnda som sisteinstans.

SAK5

Sak vedr. klage over formelle feil ved ordinær stasjonseksamen 3. semester medisin ble ikke tatt til følge. Klagenemnda la til grunn forklaringen fra eksamenskommissjonens leder, som etter nemndas oppfatning ga en god fremstilling av forholdene rundt eksamen og eksamensavviklingen. Nemnda hadde vanskelig for å se at de påpekte manglene skulle kunne sies å være en formell feil. Nemnda kunne ikke se at det i saken kunne sies å foreligge feil som var så manifeste at det skulle kunne begrunne noen ugyldiggjøring av eksamen. Klager hadde også anført at det ikke ble stilt spørsmål, men nemnda kunne ikke se denne anførselen skulle kunne føre frem. Tiden på stasjonen var ute, følgelig var det heller ikke tid til overs for å stille de spørsmålene som klager ga uttrykk for at skulle vært stilt. Avgjørelsen var enstemmig.

SAK6

Sak fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet - vedr. klage over formelle feil i forbindelse med eksamen i psykologiemne ble ikke tatt til følge. Fem minutters forsinkelse som er anført i herværende sak, må sies å være innenfor hva som må kunne aksepteres. Nemnda fant ikke at det heftet formelle feil ved avviklingen av skoleeksamen i det aktuelle emnet. Avgjørelsen var enstemmig.

Ved siden av saker vedr. mistanke om fusk/forsøk på fusk, så er klager over enkeltvedtak, jf. uhl. § 5-1 den største gruppen av saker som klagenemnda håndterer. Dette dreier seg om et mangfold av saker, og enkelte eksempler kan bidra til å belyse noen av de problemstillingene som har kommet opp gjennom året.

SAK 7

Sak vedr. klage over inndragning av studierett, ble ikke tatt til følge. Det er studentens ansvar å sette seg inn i aktuelt regelverk, bl.a. progresjonsreglene. I ethvert tilfelle er det her snakk om en betydelig forsinkelse ved at det kun er gjennomført 10 studiepoeng, mens det i regelverket stilles krav om minimum 60 studiepoeng i løpet av ett år. Nemnda finner ikke grunnlag for å ta studentens anførsler til følge. Avgjørelsen var enstemmig.

SAK 8

Sak vedr. klage på vedtak om avslag på søknad om dispensasjon fra frist for betaling av semesteravgift, ble ikke tatt til følge. Studentene var kun enkeltemnestudent, men det var ikke lenge siden at studenten var ordinær student, og nemnda har vanskelig for å se at vedkommende dermed kan møtes med sin argumentasjon om at hun ikke visste eller husker hvordan dette var organisert, verken i forhold til betalingsfristen eller i forhold til hvordan UiO's kommunikasjon med studentene foregår. Dessuten plikter studentene å sette seg inn i hvilke regler som gjelder. Avgjørelsen var enstemmig.

En gruppe saker som kan synes å være i fremgang, er forfalskningssaker i forbindelse med søknad om opptak, saker som etter uhl. § 3-7 og 3-8 tilligger klagenemnda å behandle. Disse sakene behandles med Klagenemnda som førsteinstans og klageorgan er Felles nasjonal klagenemnd. Dette er saker som både berører innreisende utenlandske søkere så vel som norske søkere.

SAK 9

I sak vedr. mistanke om forfalsket dokumentasjon i forbindelse med søknad om opptak og opptakskontorets anmodning om annullering av opptak og utestengning, ble innstillingen om reaksjon tatt til følge. Det er på det rene at den dokumentasjonen som fulgte søknad om opptak er forfalsket. Nemnda reagerte på forholdet med å oppheve opptaket til UiO, og ilegge studenten en karantenetid for opptak på ett år. I tillegg ble alle eksamensresultater oppnådd i perioden hvor det forelå ugyldig opptak, annullert. Avgjørelsen var enstemmig.

SAK10

I sak vedr. anmodning om ett års karantenetid ved Universitetet i Oslo ble innstillingen tatt til følge. Det er på det rene at det er benyttet forfalsket dokumentasjon i forbindelse med søknad om opptak. Forholdet er erkjent. I medhold av uhl. § 3-7 ble studenten ilagt ett års karantenetid ved Universitetet i Oslo for søknad om opptak til studier. Avgjørelsen var enstemmig.

13. august 2013

Ola Trygve Holt
leder
(sign.)

Per Racin Fosmark
vara for leder
(sign.)

Brit Ingjerd Nesheim
(sign.)

Torben Hviid Nielsen
(sign.)

Anne-Sofie Kvalø Stigum
(sign.)

Didrik André Beck
(sign.)